

Hogyan segítsünk a hajléktalan embereken?

Ki számít hajléktalannak, milyen kapcsolataik lehetnek a hajléktalan embereknek, szabad-e pénzt adni nekik, ha azt kérnek?
aA Budapesti Máltai Fiatalok által szervezett rendezvényen többek között ezekről a kérdésekről beszélgettek az ellátó szervezetek képviselői. A január 12-én a Párbeszéd Házában tartott eseményen telt ház előtt esett szó a segítők feladatairól, a csalódásokról és a reményekről is. A Magyar Kurír beszámolója

2015. szeptember 8-án indult a [Budapesti Máltai Fiatalok](#) szervezésében a *Coffee To Go* elnevezésű program: egy nyolcalkalmas, szociális témájú, kávéházi hangulatú beszélgetéssorozat, amelynek célja, hogy ráirányítsa a figyelmet az aktuális társadalmi problémákra, azok hátterére, valamint a lehetséges megoldásokra. Minden hónapban – egy-egy hátrányos helyzetű célcsoporthoz kapcsolódóan – önkéntes akciókat szerveznek, amibe bevonják a programban részt vevő fiatalokat is. Az eseményről a [Magyar Kurír](#) katolikus hírportál [tudósított](#).

A migráció és a gyermekszegénység után ez alkalommal a hajléktalanság kérdéskörét vizsgálták a meghívott beszélgetőtársak: Varga Ágnes a Magyar Vöröskereszt képviselőjében; Vecsei Miklós, a Magyar Máltai Szeretetszolgálat alelnöke; Varga Péter, a Hajléktalanokért Közalapítvány igazgatója; Ghyczy Gellért, a Baptista Szeretetszolgálat módszertani munkatársa. A Párbeszéd Házában rendelkezésre bocsátott terem zsúfolásig megtelt, főként érdeklődő fiatalokkal, akik közül sokan kérdésekkel, tapasztalataikkal megosztásával be is kapcsolódtak a beszélgetésbe.

(Fotó: Magyar Kurír)

Tóth Simon Ferenc, az est moderátora az alapkérdésekkel indította a beszélgetést: *Mi a hajléktalanság? Ki számít hajléktalannak?* A fedél nélküli embereket segítő szervezetek képviselői egyetértettek abban, hogy komplex, nehezen körvonalazható problémáról van szó, amelyet a jogszabályok nem tudnak megfelelően definiálni. A számukat illetően különféle adatok hangzanak el – 10 ezertől 3 millióig – attól függően, kit tekintünk hajléktalannak. Ghyczy Gellért rávilágított, hogy sok olyan ember is él hajléktalanszállón, akivel járókelőként az utcán vagy akár a munkahelyén is találkozhatunk, és nem tudjuk róla, hogy nincs hol laknia. Vecsei Miklós azt hangsúlyozta, hogy a kulcs nem az otthon, hanem a kapcsolatok elvesztése: a legtöbben úgy lesznek hajléktalanok, hogy egyedül maradnak, senkit nem szeretnek, és őket sem szeretik. Elmondta, hogy akiket a közbeszédben hajléktalannak nevezünk, nincsenek sokan: ők azok, akik szem előtt vannak, akik a jólétben élőköt zavarják. A hajléktalanok azonban ennél sokkal többen vannak, akiknek az élete szétcsúszott, akik elvesztették minden céljukat az életben. Utóbb Vecsei Miklós rámutatott arra is, hogy a fővárosban vannak leginkább szem előtt a hajléktalanok, miközben nagy tömegek élnek más helyeken is a legmélyebb szegénységben, fűtetlen helyiségekben, láthatatlanul: velük senki nem foglalkozik.

A következő kérdés így hangzott: *Adjunk pénzt a hajléktalanoknak, vagy ne adjunk?* A probléma összetettségét jól mutatta, hogy ez a kérdés már megosztotta a beszélgetőtársakat. A Baptista Szeretetszolgálat képviselője szerint nem ez a segítség leghatékonyabb formája, de aki szeretne, adjon, illetve még jobb, ha csatlakozik egy önkéntes segítő csoporthoz vagy maga alapít egyet. Varga Péter, a Hajléktalanokért Közalapítvány igazgatója elmondta, hogy tevékenységük kezdetén, amikor sok hajléktant megismertek, elutasítóak lettek a kéréseikre. Azóta ez változott, ő maga szimpátia alapján dönti el, ad-e valakinek, vagy nem. A Magyar Máltai Szeretetszolgálat alelnöke határozott és egyértelmű választ adott a kérdésre: „Adjatok!” Hozzátette, hogy ha csak pár percünk van, ne akarjuk tanítani, nevelni a szerencsétlen embereket. Ha több időnk van, beszéljünk velük, kérdezzük meg a nevüket: a legtöbbet akkor lehet adni, ha kommunikálunk. Varga Ágnes, a Magyar Vöröskereszt képviselője válaszában kitért arra, hogy a legfontosabb figyelni, meglátni, ami körülöttünk zajlik. Véleménye szerint sok esetben azok tudnak a legjobban segíteni, akik a környezetükben élő hajléktalanon észreveszik, ha baj van.

Szintén sokakat foglalkoztató kérdés következett: *Mit gondoljunk arról, ha a társadalom adna ellátást, de a hajléktalan ember nem fogadja el vagy nem marad benne?* Ismét megoszlottak a vélemények, már annak kapcsán is, hogy van-e elfogadható színvonalú

hajléktalanszálló, ahol az ember szívesen ott marad. Fontos szempontként merült fel, hogy azt kell adni, amire a fedél nélkül élőknek szükségük van. Ha megismerünk valakit, jobban tudunk segíteni, és azt tudjuk adni, amire valóban szüksége van – hangsúlyozta Ghyczy Gellért, aki szerint a jólétben élők nagyon nehezen tudják elképzelni azt az állapotot, amelyben a hajléktalanok élnek. Nem biztos, hogy igazi alternatíva egy hajléktalanszálló a lakóház pincéjében éjszakázónak, aki néha kap egy forró teát, akit valamennyire segít a helyi közösség. Varga Ágnes példának hozta fel Budapest 16. kerületét, ahol a kertvárosban negyvenöt-ötven hajléktalan él, a lakosság odafigyel rájuk. Érthető, hogy nem akarnak szállóra menni – állapította meg. Varga Gábor megerősítette, hogy minden embernek szüksége van stabil pontra az életében, és ez lehet egy kartonlap is egy lépcsőház aljában.

Nagy hangsúlyt kapott a beszélgetés során, mennyire fontos az emberi kapcsolatok kialakítása a hajléktalan életében, akinek nincsenek már céljai, akinek csak a mai nap számít. Vecsei Miklós a nagy szerelmi csalódás állapotához hasonlította a hajléktalan ember állapotát. A szerelmi csalódás magányából egy új kapcsolat lehet a kiút, a fedél nélkül élő számára is ez lehet a menedék. A szociális munkásnak el kell kísérnie a céljait veszített embert a következő találkozáshoz: ha van az életében egy név, amire felcsillan a szeme, az már reményt jelenthet – mondta. Varga Gábor megjegyezte, hogy a szociális munkással való jó kapcsolat is elvezethet oda, hogy bemenjen éjszakára egy szállóra aludni az a hajléktalan, aki erre már évek óta nem hajlandó.

Számos dilemma merült fel a beszélgetés során: egyértelművé vált, milyen nehéz jól segíteni. Varga Ágnes, a Magyar Vöröskereszt képviselője hozzáfűzte ehhez, hogy nem kell mindent rögtön tökéletesen csinálni, „ér tévedni is” ezen a területen, ahogyan az élet más területein is sokszor nem azt adja az ember, amire szükség van. Véleménye szerint a legfontosabb, hogy akarjunk segíteni.

A beszélgetés vissza-visszatérő kérdése volt, hogyan lehet a társadalmat érzékenyebbé tenni a szegények problémái iránt. A karitatív szervezetek képviselői egyetértettek abban, hogy nagyon fontos a kommunikáció a társadalom felé, és ez egy olyan terület, ahol még sok tennivalójuk van. Vecsei Miklós szerint a gyermekeinknél kell kezdeni a változást. Jó, ha úgy nőnek fel, hogy tudják: ők jó helyre születtek, de ez nem az ő érdemük, és mások sem hibásak abban, hogy rossz helyre születtek. Nagyon jó kezdeményezésnek tartja a fiatalok közösségi szolgálatát: ők még fogékonyak, érzékenyebbé válhatnak a társadalmi problémák iránt.

Fontos kérdésként vetődött fel a hallgatóság részéről a hajléktalanokkal foglalkozó szociális munkások kiégése. Vecsei Miklós hangsúlyozta, hogy ennek megelőzése érdekében fontos közösségben végezni a munkát. Amikor egy szociális munkás empatikusan közeledik a szerencsétlen emberhez, akkor az ő helyzetéből nézi a világot. Szükség van arra, hogy ki tudjon lépni ebből, és ebben a többiek tudják segíteni.

Megoszlottak a vélemények arról, hogy a szociális munkásokkal vagy a rendelkezésükre álló eszközökkel van-e baj. A közönség soraiból az egyik szociális munkás kifejezte csalódottságát afelett, hogy pályatársai sem tudnak empatikusak lenni. Hogyan várhatnák el a társadalomtól? – tette fel a kérdést. Vecsei Miklós szerint nem kapnak a kezükbe eszközöket, pár ezer forintért a bürokrácia útvesztőit kell járniuk. Úgy látja, hogy ha a segítők kapnak eszközöket, „megtáltosodnak”. Ennek ellentmondott Varga Péter, aki úgy látta, hogy a korábban nyújtható lakhatási támogatást a szociális munkások nem tudták kihasználni a rászorulóknak számára. Varga Ágnes szerint sok a lelkes induló, az akadályok miatt azonban elfogy a lelkesedés, különösen amikor magának a szociális munkásnak is anyagi gondjai vannak. A Magyar Vöröskereszt képviselője hangsúlyozta, ha eszköztelenek is vagyunk, a másik ember iránti kíváncsiságunkat akkor sem szabad elveszíteni.

A kérdések között felmerült az is, hogyan lehetne segíteni, időt, pénzt felajánlani – erre az igényre kész választ nyújtottak a szervezők, hiszen éppen ez a beszélgetéssorozat egyik célkitűzése: megmutatni a fiataloknak, hol van szükség a segítségükre. A máltai önkéntesek február közepén várják majd a segíteni vágyókat a Baptista Szeretetszolgálattal közösen szervezett ételosztáson.